

**ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ**

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՍԲԻՈՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԴՐԱՆՑ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՅԻ ԱՍԲԻՈՆ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈԴՈՒԼ	ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ / 8 մոդուլ /
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ ԵՎ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1410B4/01.8, 8 մոդուլ
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	4-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ՈՒսանողներին հիմնարար գիտելիքներ հաղորդել Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության հռչակումից մինչև հայոց ցեղասպանության 100-ամյակն ընկած ժամանակաշրջանի հայոց պատմության առանձնահատկությունների, հայ քաղաքական մտքի զարգացման, հասարակական-քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական ու մշակութային կյանքի հիմնախնդիրների, Արցախյան գոյմարտի, համաշխարհային զարգացումների ֆոնին ՀՀ դիրքորոշման և այլ հարցերի վերաբերյալ: Սա հնարավորություն կտա նորահայտ նյութերի ներկայացման և մեկնաբանման միջոցով ձևավորել հայոց նոր պատմության լիարժեք իմացություն:
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	<p>ԳԻՏԵԼԻՔ</p> <ol style="list-style-type: none"> Նկարագրել 1980-ական թթ.-ից մինչև 2015թթ ընկած ժամանակահատվածում տեղի ունեցած իրադարձությունների ճիշտ ժամանակագրությունը: Բացատրել ԽՍՀՄ քաղաքականության սոցիալ-տնտեսական արդյունքներն ու հասարակական-քաղաքական հետևանքները Հայաստանում: Բնորոշել ԽՍՀՄ կառավարության վերաբերմունքը և քաղաքականությունը Արցախյան շարժման նկատմամբ նկատմամբ: Բնորոշել ԽՍՀՄ փլուզման գործընթացի ֆոնի վրա ՀՀ անկախացման պատմական նշանակությունը: ՀՀ ձևավորումը՝ որպես միջազգային քաղաքականության սյուրբեկտ: Ճաբաչել Արցախյան գոյմարտի պատմական հենքը, քաղաքական նշանակությունը, խաղաղ կարգավորման գործընթացի ընթացքը: Բացատրել 1980-ական թթ.-ից մինչև 2015թթ.-ի հայ մշակույթի կարևոր կենտրոնները, հոգևոր և նյութական մշակույթի ձեռքբերումներն ու առանձնահատկությունները: <p>ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ</p> <ol style="list-style-type: none"> Քննադատական վերաբերմունք հանդես բերել 1980-ական թթ.-ից մինչև 2015թթ ընկած ժամանակահատվածի կարևորագույն իրադարձությունների նկատմամբ: Պարբերացնել պատմական դեպքերը և գործընթացները, պատմական իրադարձությունների ժամանակագրական հա-

--

<p>ջորդականությունն ու տևողությունը, պատմական իրադարձությունների համընթացությունը:</p> <p>3.Քննել Հայոց պատմության 1980-ական թթ.-ից մինչև 2015թթ ընկած ժամանակահատվածի կարևորագույն իրադարձությունների, երևույթների, գործընթացների, գաղափարների, հասկացությունների վերաբերյալ:</p> <p>4.Ներկայացնել 1980-ական թթ.-ից մինչև 2015թթ. սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունները, բնակչության զբաղմունքը, համեմատել հայ ժողովրդի երկու հատվածների (հայրենիք-սփյուռք) իրավական վիճակը, վեր հանել ընդհանրություններն ու առանձնահատկությունները, գնահատել առձին մոտեցումները հայրենիք-փյուռք փոխհարաբերություններում՝ վեր հանել պատճառահետևանքային կապը:</p> <p>5. Հնարավորինս մանրամասն ներկայացնել Հայոց Մեծ Եղեռնի ճանաչման և դատապարտման գործընթացը, շրջապատում սերմանել պահանջատիրության ոգին:</p> <p>6. Տարբերել Արցախյան հարցի, ինչպես նաև ՀՀ քաղաքական ընտրության (ԵՏՄ-ԵՄ) վերաբերյալ արդի կուսակցությունների, քաղաքական ռաջոնների, վերլուծաբանների դիրքորոշումները: Անցկացնել զուգահեռներ, կատարել համեմատություններ:</p> <p>ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>1. Քննադատական մոտեցում ցուցաբերել 1980-ական թթ.-ից մինչև 2015 թթ. ընկած ժամանակահատվածը լուսաբանող սկզբնաղբյուրներին:</p> <p>2. 1980-ական թթ.-ից մինչև 2015 թթ. ընկած ժամանակահատվածում տեղի ունեցած իրադարձությունների ժամանակագրությանը:</p> <p>3. Քարտեզից և սխեմաներից օգտվելու հմտություններին:</p> <p>4. ՀՀ նախագահների առաջարկած քաղաքական ծրագրերին:</p> <p>5. Քաղաքական և պատճառահետևանքային վերլուծությանը՝ Արցախյան շարժման և ԽՍՀՄ կայսրության տոտլիտար քաղաքականության դրսևորման միջև:</p>
--

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ</p>
--

<ul style="list-style-type: none">
• ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 5/150
• ԼՍԱՐԱՅԻՆ ԺԱՄ –40
• ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ -20
• ՍԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԹ – 20
• ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ –4

<p>ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ</p>

<p>Նախնական գիտելիքներ հայոց պատմություն բուհական դասընթացից /Հին, միջին, նոր շրջան/. ռուսերենի իմացություն:</p>
--

<p>ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ</p>
--

<p>1.Ուսումնական նյութի բացատրում-լուսաբանում դասախոսության միջոցով:</p> <p>2. Փաստավավերագրական ֆիլմերի դիտում, քարտեզների դիտարկում, ցուցադրում: /Ձևնական մեթոդներ/</p> <p>3. Սկզբնաղբյուրների և արխիվային նյութերի ներկայացում և վերլուծություն:</p> <p>4. Էքսկուրսիաների անցկացում:</p> <p>5. Գործնական մեթոդներ:</p> <p>6. Ինքնուրույն աշխատանքների կատարում:</p>
--

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ՀԽՍՀ-ն հասարակական-քաղաքական կյանքը վերակառուցման տարիներին: • ՀԽՍՀ մշակութային կյանքը: • Արցախյան գոյամարտը՝ 20-րդ դարի վերջի ազատագրական շարժում: • ՀՀ անկախության հռչակումը: ԽՍՀՄ փլուզումը: • Հայաստանի երրորդ հանրապետության պետականության ձևավորման և կայացման գործընթացը: • ՀՀ ներքին դրությունը: Շրջադարձ դեպի շուկայական տնտեսություն: • ՀՀ արտաքին քաղաքականությունը 1991-1996թթ.: • ՀՀ միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը 1998-2008թթ.: • ՀՀ ներքին դրությունը և հասարակական-քաղաքական հիմնախնդիրները 1998-2008թթ.: • ՀՀ արտաքին քաղաքականության ուղենիշները 2008-2015թթ.: • Հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման փորձերը: • ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2008-2015թթ. քաղաքական նոր իրողությունների պայմաններում: • ՀՀ հասարակական-քաղաքական կյանքը 2008-2015թթ.: • Ցեղապանության 100-ամյա տարելից: Հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունները: • Արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացը աշխարհաքաղաքական նոր իրողությունների պայմաններում: • Հայոց արդի շրջանի մշակույթը:
--	---

<p>ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>ՀԻՄՆԱԿԱՆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը: Ուսումնական ձեռնարկ խմբ. Հր.Սիմոնյանի, Եր., 2000: 2. Հայոց պատմություն, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հ.4, Նորագույն ժամանակաշրջան գիրք Ա (1918-1945թթ.), Եր., 2010: 3. «Հայ ժողովրդի պատմություն», ՀԽՍՀ ԳԱ, հ. 7, Եր., 1970: 4. «Հայ ժողովրդի պատմություն», ՀԽՍՀ ԳԱ, հ. 8, Եր., 1972: 5. Հայ ժողովրդի պատմության հարցեր, խմբ. Ա.Ալեքսանյանի, Եր., 1992: 6. Բարխուդարյան Վ., Պատմություն, Եր., 2001: 7. Դիլոյան Վ., Պատմություն (1930-2005), Եր., 2001 8. Խաչիկյան Ա.Ա., Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական միության հարաբերությունները 1992-2013թթ., Եր., 2014: 9. Մելիք-Բախշյան Ս., Հայոց պատմության աղբյուրագիտություն, Եր., 1996: 10. Մելքոնյան Ա., Հայոց պատմություն, Եր., 2010: 11. Պողոսյան Բ., Թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները և ԱՄՆ կողմից հայոց ցեղասպանության ճանաչման խնդիրը 1991-2007թթ., Եր., 2010: 12. Սարգսյան Ռ., Հայոց պատմության համառոտ տեղեկատու, Եր., 2007: 13. Սուքիասյան Հ, Հայոց պատմության հարցեր, Եր., 2014:
--------------------------------------	--

<p>ԼՐԱՅՈՒՑԻՉ</p>	<p>Ա. ՄԿՁԲՆԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Ամերիկյան դեսպան Հենրի Մորգենթաուի հուշերը և Հայկական եղեռնի գաղտնիքները», Եր., 1991: 2. «Արցախյան վկայություններ», Եր., 2014: 3. « Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետություն (1991թ. օգոտոս-1992թ. հունվար, կյուրերի ժողովածու», կազմ. Հր.Աբրահամյան, Եր., 2009, Եր., 1991: 4. «Հայաստանը միջազգային դիվանագիտության և սովետական արտաքին քաղաքականության փաստաթղթերում (1828-1923)», Եր., 1972:
------------------	---

5. Հայության պայքարը ԼՂԻՄ-ը Խորհրդային Հայաստանի հետ միավորելու համար. փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածու, խմբ. Կ.Խաչատրյանի և Հ.Աբրահամյանի, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, Եր., 2011:
6. ՀՀ Կառավարության նիստերի արձանագրություն, Եր., 2014:

Բ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Աղայան Ծ., Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմությունից, Եր., 1976:
2. Աղայան Ծ., Ռուսաստանը հայերի և Հայաստանի ճակատագրերում, Եր., 2002:
3. Աղայան Ծ., Անդրանիկը և իր ժամանակաշրջանը, Եր., 1997:
4. Աղայան Ծ., Հայերը Թուրքիայում, Եր., 1994:
5. Աղայան Ծ., Հայ ժողովրդի պատմություն (1912-1982), Եր., 1988:
6. Անանյան Լ., Սովետական Հայաստանի էկոնոմիկան երկրի միասնական ժողովրդատնտեսական համալիրում, Եր., 1988:
7. Առաքելյան Բ., Հայ ժողովրդի պատմություն, Եր., 1987:
8. Բաբաջանյան Վ., Միջկուսակցական հարաբերությունները Հայաստանի Հանրապետությունում բոլշևիկյան հակապետական ելույթների և դրանց հետևանքների հաղթահարման շրջանում, Եր., 2006:
9. Բալյան Ա., Միմոն Վրացյանի հասարակական-քաղաքական և պետական գործունեությունը, Եր., 2008:
10. Բարսեղյան Լ., Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակի արտացոլումը Հայրենական և փյուռքի հայ մամուլի և գիտական հանդեսների էջերում, Եր., 1999:
11. Բարեղյան Ի., Ինքնապաշտպանական մարտերը Հյուսիսային Արցախի Գետաշենի ենթաշրջանում 1988-1991 մայիս, Եր., 2015:
12. Գալստյան Ս., Սահակ Թորոսյան. Հայաստանի առաջին հանրապետության Երևանի նահանգապետը, Եր., 2007:
13. Գևորգյան Ա., Տեղական ինքնակառավարման վերակազմակերպման խնդիրն Անդրկովկասում ժամանակավոր կառավարության օրոք (1917 թ. փետրվար-հոկտեմբեր), ՀՀ ԳԱԱ ՇՀՀԿ Գիտական աշխատություններ, հ. 9, Գյումրի, 2006, էջ 32-37:
14. Խուրշուդյան Լ., Հայկական հարցը, բովանդակությունը, ծագումը, պատմության հիմնական փուլերը, Եր., 1995:
15. Կիրակոսյան Ռ., Հայատանի հանրապետություն, Եր., 2005:
16. Հակոբյան Թ., Կանաչ և սև, Եր., 2010:
17. Համբարյան Ա., Հայ հասարակական միտքը արևմտահայության ազատագրության ուղիների մասին (XIXդ. վերջ-XXդ. սկիզբ), Եր., 1990:
18. Հարությունյան Կ., Լեոնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզը երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին (1939-1945), Եր., 2015:
19. Հարությունյան Կ., Ջավախահայերիմասնակցությունը Հայրենական մեծ պատերազմին, Եր., 2014:
20. «Հայկական հարց» հանրագիտարան, Եր., 1996:
21. Հարությունյան Հ., Քաղաքական գործընթացները և իշխանություն-հասարակություն հարաբերությունները Հայաստանի Հանրապետությունում 1918-1920 թթ., Եր., 2009:
22. Հարությունյան Շ., Սովետական Հայաստան, Եր., 1990:
23. Ղազարյան Վ., Արմենական կուսակցությունը, Բեյրութ, 1985:
24. Ղարիբջանյան Ս., Գիտությունը Հայաստանում Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին (1941-1945), Եր., 2007
25. Սարգսյան Ե., Սահակյան Ռ., Հայ ժողովրդի նոր շրջանի պատմության նենգափոխումը թուրք պատմագրության մեջ, Եր., 1963:

- 26. Մինոնյան Հր., Հայոց պատմության հիմնահարցեր (Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը), Եր., 2000:
- 27. Վաղարշյան Ա., Հայաստանի առաջին հանրապետության գործադիր իշխանության համակարգը, Եր., 2012:
- 28. Վաղարշյան Ա., Հայաստանի առաջին հանրապետության օրենսդիր իշխանության համակարգը, Եր., 2012

ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

ԸՆԹԱՅԻՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄ-նախատեսված է 1 գրավոր ստուգում 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 35, 35 միավորային արժեքով:
ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԵՎ ՍՏՈՒԳՈՒՄ-նախատեսվում է անցկացնել բա՛նավոր՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Այս անգամ ևս հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 35, 35 միավորային արժեքով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ

- 1. Բաղադրիչ 1 – 10% (հաճախումներ)
- 2. Բաղադրիչ 2- 20% (ընթացիկ ստուգում 1-ին)
- 3. Բաղադրիչ 3- 50% (ամփոփիչ ստուգում)
- 4. Բաղադրիչ 4- 10%(ընթացիկ ակտիվություն)

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

Գնահատման թվային միավորը	Տարային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը
96-100	A+	5+
91-95	A	5
86-90	A_	5-
81-85	B+	4+
76-80	B	4
71-75	B_	4-
66-70	C+	3+
61-65	C	3
40-60	C_	3-
Մինչև 39	D	2

Հ/Հ	Թեմա	Ուսուցման կազմակերպման ձևերը					Ուսանողի ինքնուրույն աշխատա- ժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատա- ժամանակը
		դ.	ս.	գ.	լ.	Ուս. պր.		
1.	ՀԽՍՀ-ը ազգային զարթոնքի տարիներին:	2					6	8
2.	ՀԽՍՀ-ն հասարակական-քաղաքական կյանքը վերակառուցման տարիներին:		2				6	8
3.	Արցախյան գոյամարտը՝ 20-րդ դարի վերջի ազատագրական շարժում:	2					6	8
4.	ՀԽՍՀ մշակութային կյանքը:		2				6	8
5.	ՀՀ անկախության հռչակումը: ԽՍՀՄ փլուզումը:	4					6	10
6.	Հայաստանի երրորդ հանրապետության պետականության ձևավորման և կայացման գործընթացը:		4				6	10
7.	ՀՀ ներքին դրությունը: Շրջադարձ դեպի շուկայական տնտեսություն:	2					8	10
8.	ՀՀ արտաքին քաղաքականությունը 1991-1996թթ.:		4				6	10
9.	ՀՀ միջազգային դրությունը և արտաքին քաղաքականությունը 1998-2008թթ.:	2					6	8
10.	ՀՀ ներքին դրությունը և հասարակական-քաղաքական հիմնախնդիրները 1998-2008թթ.:	4					6	10
11.	ՀՀ արտաքին քաղաքականության ուղենիշները 2008-2015թթ.: Հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման փորձերը:		4				6	10

12.	ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակը 2008-2015թթ. քաղաքական նոր իրողությունների պայմաններում: Միջազգային տնտեսական համագործակցությունը ԵՏՄ և ԵՄ շրջանակներում:	2					6	8
13.	ՀՀ հասարակական-քաղաքական կյանքը 2008-2015թթ.: Ցեղապանության 100-ամյա տարելից: Հայրենիք-փյուռք հարաբերությունները:		2				6	8
14.	Արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացը աշխարհ-քաղաքական նոր իրողությունների պայմաններում:	2					6	8
15.	Հայոց արդի շրջանի մշակույթը:		4				6	10
16.	1.ընթացիկ ստուգում						6	6
17.	Ամփոփիչ ստուգում						10	10
18.	Ընդամենը	20	20				110	150